

Vybrané německé webové stránky jako inspirace

<http://www.bibliotheksportal.de/bibliotheken/projekte/leseclubs-im-sommer.html>

= web svazu německých knihoven

Projekt „Čtenářské kluby v létě“

- vychází z americké iniciativy Summer Reading – v podstatě jde o to, že děti čtou určité knihy, mohou získat nějaké knihy a účastní se rámcového programu,
- v Německu funguje od roku 2002, dnes nejvýznamnější letní knihovnickou aktivitou (v r. 2011 bylo zapojeno 642 knihoven v 10 spolkových zemích, účastnilo se 77.000 dětí)
- děti pak mají prokazatelně lepší výsledky
- školy to uznávají
- projekt má publicitu – na plakátech, YouTube

<http://www.stiftunglesen.de/lesestart>

= web nadace „Čtení“, projekt Začínáme číst – tři milníky čtenářství („Lesestart – drei Meilensteine für das Lesen“) má motto „Čtení pomáhá dětem porozumět světu“, plánovaný na 8 let

- největší iniciativa na podporu čtenářství v Německu
- v příštích letech se rozdá 4,5 milionu kusů Lesestart-sets dětem různého věku (set se skládá s knížky přiměřené věku, informačního materiálu pro rodiče a tipů, jak s knížkami pracovat, podporovat děti atd.)
 - ❖ Lesestart 1 – pro děti 1+ a jejich rodiče, distribuci zajišťují pediatri
 - ❖ Lesestart 2 – pro děti 3+ a jejich rodiče, distribuci zajišťují místní knihovny, rodiče a děti se tak i seznámí s knihovnami
 - ❖ Lesestart 3 – pro prvňáčky, materiály dostávají ve škole
- po celou dobu projektu bude fungovat nezávislá vědecká podpora, mj. bude zkoumat, zda díky projektu děti více čtou a rodiče více předčítají

<http://www.stiftunglesen.de/leseclubs>

= web nadace „Čtení“, projekt čtenářské kluby

- tipy, jak založit čtenářský klub a jak v něm pracovat, praktické příklady z praxe
- cíle čtenářského klubu: zprostředkovat radost ze čtení, posílit schopnost číst, vybudovat čtenářskou infrastrukturu (odpolední aktivita ve školách, zapojení médií), propojit školu, knihovnu, další instituce, rodiče atd.), umožnit přístup ke knihám, médiím

Jak se dělá čtenářský klub?

- důležité je spojení motivace, zájmu a vhodného prostoru, v ideálním případě vedou klub dvě osoby, podpora dalších kolegů či rodičů je velmi vítána

Jak získat členy?

- přímo oslovit žáky z cílové skupiny
- vyrobit plakát či jinou formu reklamy, např. v místním tisku
- průběžně informovat o aktivitách klubu
- příklad aktivity, jak nalákat děti do klubu: „kufř s překvapením“ = vybavení do klubu (knihy, fotoaparát, laptop, modelína, polštářek, něco k jídlu atd.) –s kufrem lze obejít třídy a pomocí předmětů demonstrovat, co vše se v klubu bude dělat, tj. že to bude zábava a že nejde jen o čtení

Jak co nejlépe zahájit práci v klubu?

- vymyslet název klubu – název by měl být zajímavý nebo vtipný, děti se podílejí na vymýšlení, příp. vybrat maskota klubu
- výroba průkazek – doporučuje se, aby měly jednotou formu, s názvem klubu (lze provést i pomocí ilustrace, jménem dítěte), průkazku by si měly děti nosit na klubová setkání, průkazka by mohla sloužit i na záznamy vypůjčených knih
- návrh, jak by mohla vypadat placka
- rozdělit „funkce“ v klubu (cílem je, že si děti uvědomí i určitou odpovědnost vůči klubu) – např. určit, kdo bude mít na starosti nápoje, klíče od klubu, úklid atd., jednotlivé „funkce“ samozřejmě mezi dětmi rotují. Úklidem se myslí spíše urovňování knížek v regálech (děti tak mohou narazit na knížku, která je zaujme), starší děti mohou pomáhat mladším s výběrem knížky např. tím, že sdělí, o čem knížka je atd.

- děti by se měly podílet na výzdobě klubu
- seznamovací hry – např. děti se rozdělí do dvojic a chvíli si povídají, co je baví, pokud čtou, co nejraději atd., pak vždy jeden druhého přeđe všemi představí, tj. musí si něco o tom druhém zapamatovat a sdělit to ostatním. Příp. děti přinesou své fotografie a pod ně napíší něco o sobě, stačí hesla.
- výběr knih, se kterými se v klubu pracuje: nemusí vždy jít o „hodnotnou“ literaturu, důležité je, aby se u dětí vzbudil zájem číst. Např. četba časopisů a komiksů umožní slabším čtenářům zažít příjemný pocit, že zvládnou číst. Také je třeba dát pozor na odlišné zájmy chlapců a dívek.
- orientace v knihovně - příklad aktivity: kvíz - děti během určité doby, např. 14 dní mají za úkol odpovědět na otázky vztahující se ke knihám a časopisům, které jsou v knihovně k dispozici. Konkrétní knihy a časopisy, ke kterým se otázky vážou, je možné nějak označit nebo oddělit od ostatních knih. Aby děti na otázky mohly odpovědět, musí knihy a časopisy alespoň prolistovat. Touto aktivitou je možné děti naučit, kde hledat jméno autora/ilustrátora, obsah, předšádku atd. Zároveň tak děti vezmou do ruky knihy, které je mohou zaujmout a které by si třeba samy od sebe nevybraly. Za vyplněný kvíz je možné dávat nějakou malou odměnu – př. čtenářskou hvězdičku, razítko atd.
- podněty ke čtení – dávají především pracovníce klubů, mohou doporučovat, co by se dětem mohlo líbit atd. Velký vliv mají i doporučení od stejně starých dětí
- komunikace při předčítání – děti jsou vyzvány, aby se ptaly, pokud textu či jednotlivým slovům nerozumí. Zároveň pracovníce klubu během předčítání klade otázky, aby se ujistila, že děti všemu rozumí. Také následná komunikace o přečteném je velmi důležitá.
- speciální aktivity jako např. čtenářské noci, autorská čtení, návštěvy divadla, výstavy/veletrhy knih, účast na literárních soutěžích, návštěvy knihkupectví představují pro mnohé děti první kontakt s četbou/literaturou mimo vyučování a mohou působit jako motivace ke čtení
- příklad aktivity: předvánoční nákup knih – setkání klubu se odehraje v místním knihkupectví, děti si vybírají knížky, o které by chtěly obohatit klubovou knihovnu. Vybraných knih je samozřejmě mnoho, a proto je nutné společně rozhodnout, které knihy koupit a které ne. Děti mohou číst z předšádek, či jen tak zdůvodňovat, proč preferují tu či onu knihu.
- kreativní aktivity jako malování, vyrábění, divadelní představení hrané dětmi, vymyšlení zakončení přečteného textu, vytvoření vlastních mediálních produktů (př. nahrávka) a další mohou rovněž pozitivně ovlivnit motivaci ke čtení. Doporučuje se propojovat četbu a používání dalších médií.

Příklady klubových aktivit

- *příležitost dělá čtenáře* – lze pojmut jako dílnu čtení, nebo nechat děti, at' si navzájem čtou nebo předčítat – i starší děti někdy rády poslouchají
- *ty nejlepší* – míněny jsou knihy, časopisy, ale třeba i počítačové hry. Každý člen klubu představí svoji oblíbenou knihu, hru nebo oblíbený časopis. Důležité je, aby uměl zdůvodnit svůj výběr.
- *naše rodina* – děti se zeptají rodičů/prarodičů na to, co četli, když byli malí. Příp. kdy se poprvé dívali na televizi/co dávali, kdy poprvé použili počítač/internet. Je možné společně připravit malý dotazník a na další schůzce si porovnat odpovědi.
- *diskuse* – literatura umožňuje probírat témata, která děti zajímají. Např. je dané téma psi, o kterém si děti povídají, a vedoucí klubu vybere vhodné knihy, které lze k diskusi využít. Stejně tak je možné probrat některé problémy – př. strach ze školy, první lásky atd. Opět pomocí knih, děti se tak mohou identifikovat s literárními postavami, je jim nabídnuto řešení jejich problému.
- *zfilmované knihy* – děti mají rády filmy, což lze pěkně využít. Ideálně se děti seznámí jak s knihou, tak s jejím zfilmováním, mohou pak srovnávat, posuzovat, zda film odpovídá jejich vlastní představě, mohou hledat rozdíly. Je-li možnost, určitě by bylo zajímavé, kdyby děti mohly nahlédnout, jak se film dělá.
- *časopisy a knihy* – pracovnice klubu mohou na setkání přinést noviny, jejich přílohy či jiné aktuální časopisy. Děti mohou jen listovat či číst krátké zprávy. Naučí se tak, jak je možné získávat informace. O vybraných tématech pak mohou ve skupině hovořit.
- *literární rallye* – děti dostanou krátký seznam otázek, rozdělí se do menších skupinek (každá v doprovodu dospělé osoby) a hledají odpovědi – ve škole, v knihovně, v knihkupectví, v určitých obchodech či institucích. Učí se tak spolupracovat ve skupince, získávat informace na různých místech a při tom se setkávají s různými lidmi.
- *čtenářská noc* – děti si přinesou karimatky a spacáky, následuje společná večere a po ní drobné hry, pak se předčítá. Na závěr si děti vezmou své knížky a zalezou do

spacáku.Následující ráno je společná snídaně i s rodiči. Ideálně lze takovou noc udělat trochu strašidelnou, např. u příležitosti čarodějnic, Halloweenu.

- *společné jídlo* – děti nejprve hovoří o tom, co rádi jedí, co se u nich doma vaří, příp. některá jednodušší jídla lze připravit společně, vč. společného nákupu surovin
- *bleší trh* – uspořádejte bleší trh s knihami. Oslovte rodiče, prarodiče, místní knihovnu, knihkupectví, školu s prosbou, zda nemají nějaké knihy, které chtějí vyřadit. Vytvořte pozvánky na bleší trh. Touto aktivitou je možné i něco málo vydělat a koupit za to něco do klubu.
- *klub jako jeviště* – vyberte vhodné příběhy nebo alespoň dialogy z knih a společně je přetvořte v divadelní představení. Kostýmy si vyrobte společně a pak pozvěte rodiče, prarodiče, sourozence a známé, aby se na představení přišli podívat.
- *slavte svátky* – navazujte výběr knih, se kterými pracujete, na svátky a události (Vánoce, Velikonoce, karneval atd.)
- *světový den knihy* – u této příležitosti je možné usprádat nějakou zvláštní akci jako např. čtenářskou noc, bleší trh apod., nebo jen připravit společně dárky pro další čtenáře. V Německu v tento den (23.4.) např. knihkupectví darují knihy dětem, knihovny organizují různé aktivity atd.
- *spolupráce s místním a regionálním tiskem* – u příležitosti zahájení činnosti klubu informujte místní média, následně informujte i o různých aktivitách klubu. Pro děti by jistě byla zajímavá návštěva redakce novin, tiskárny, rozhovor s redaktorem atd. Může to být motivace k výrobě vlastních klubových novin.
- *spolupráce s knihovnou* – od výpůjčky knih přes komentovanou prohlídku knihovny či speciální program v ní.
- *výstava knih* – většina klubových setkání má nějaké téma. K určitému tématu je tedy možné uspořádat výstavku knih a časopisů. Děti vyrobí plakáty. Opět možno spolupracovat s knihovnou či s místními médii.
- *spolupráce s knihkupectvími* – místní knihkupectví se může podílet na zařízení klubu. V knihkupectví mají řadu materiálů, plakátů, reklam na knihy/čtení atd., které by příp. mohli postrádat. Pokud by nějaké materiály k dispozici byly, je dobré je jít vyzvednout společně s dětmi.
- *výzdoba výlohy* – při určité příležitosti (př. prodává se nový bestseller, bude se konat slavnost atd.) děti mohou vytvořit část výzdoby výlohy knihkupectví. A opět se mohou přijít podívat média.

- *spolupráce s vydavatelstvím* – společně s dětmi si povídejte o tom, jak vzniká kniha – od rukopisu až po hotový výtisk. Informace můžete dohledat třeba na internetu. V ideálním případě domluvte návštěvu v nakladatelství nebo v tiskárně.
- *pod záštitou spisovatele* – zjistěte, zda ve Vašem okolí žije, či se narodil nějaký autor. Pokud ano, zkuste ho požádat o to, zda by byl ochoten zaštitovat Váš klub. Autor by pak měl klub navštívit např. jednou za pololetí, pohovořit s dětmi, eventuálně radit dětem při tvorbě vlastních textů.
- *spolupráce s domovy pro seniory a s MŠ* – děti z klubu mohou předčítat, nebo jen si jít popovídat o knížkách a čtení